

Инж. Мирослав МАРИНОВ - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, пред сп. „Гора“

Стремим се към иновативни подходи в стопанисването на горите

- **Приоритетите през 2020 година**
- **Конструктивният диалог е в основата на решаването на проблемите**

- Инж. Маринов, каква е Вашата оценка за изминалата година?

- Изминалата година беше безусловно тежка и трудна, с проблеми, които изискваха бързи, адекватни, навременни и устойчиви решения, аргументирани и подплатени с експертиза. Аз съм изпълнителен директор на ИАГ от средата на 2019 г., но съм работил с колегията и смятам, че успяхме да мобилизираме знания и опит, така че да реагираме високопрофесионално на кризисните ситуации, без да пренебрегваме начертаните важни приоритети за сектора. Отчитаме положителни резултати, свързани с възстановяването на унищожените в резултат на нападения от корояди, болести и други природни бедствия хиляди декари гори.

Въпреки сериозните на пръв поглед цифри за пожароопасния сезон на 2019 г. можем да отбележим около 50 % по-малко опожарени площи.

Една от най-тежките задачи, която беляза и изминалата година, беше свързана с африканската чума по свинете. Независимо от критичните оценки и изводите, които сме си направили, вярвам, че усилията ни за справяне с болестта са в правилната посока.

В изпълнение на програмата за справяне с болестта

разчитаме на добрата координация и съвместна работа с останалите институции, директорите на държавните горски предприятия, областните управители, кметовете на общини и председателите на ловни сдружения.

В тази връзка най-важният урок в процеса на работа през изминалата година беше, че проблемите в горския сектор трябва да се решават с конструктивен диалог между всички заинтересовани страни. Това, което внася оптимизъм, е, че показахме възможностите да бъдем единни пред предизвикателствата, включително все по-активен и коректен става диалогът между гражданското общество и лесовъдската колегия.

- Кои са най-важните цели през Изпълнителната агенция по горите и какви са основните стъпки за тяхното постигане?

- Ще продължи приоритетното въвеждане и изпълнение на щадящи лесовъдски системи, целящи стопанисване, запазване природата, отговорно към обществения интерес.

Приоритет на Министерството на земеделието, храните и горите през настоящата година е залесяването, като вече са направени конкретни стъпки за провеждане на по-ефективна политика за залесяване и възстановяване на увредени от каламитети горски територии.

Усилията продължават да са насочени към рекултивация и възстановяване на гори, пострадали или унищожени от природни бедствия, болести и вредители, както и за възобновяване на тополови сечища. Предстои одобряването на проектни предложения, подадени от четири от държавните горски предприятия по подмярка 8.4 „Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ по Програмата за развитие на селските райони - за възстановяването на гори върху обща площ 6092 декара.

Времето, в което живеем, налага да се стремим към усъвършенстване и въвеждане на иновативни подходи в стопанисването на горите.

Стремим се към повишаване на осведомеността за

горите посредством работата с пограстващото поколение, чрез методите на горската педагогика. Децата са нашето бъдеще и от тях ще зависи и бъдещето на българските гори. Различни кампании имат ефект сред обществото за повишаване на авторитета на работещите в горите. Тази дейност, съвместно с неправителствения сектор, ще продължи и през 2020 година.

България, като част от европейското семейство, следва и обобщените европейската политика в управлението на горите. Приоритетите в Стратегията за горите на Европейския съюз след 2020 г. трябва да отразяват основните предизвикателства, свързани с климатичните промени, опазването на здравословното състояние и биологичното разнообразие на горските екосистеми, както и поддържането на устойчиво управление и многофункционално използване на горите и техните ресурси, повишаване на конкурентоспособността на горския сектор и разширяване и оползотворяване на неговия потенциал за развитие на биоикономиката и кръговата икономика.

- Какви действия предстоят във връзка с контрола и предотвратяването на разпространението на африканската чума по свинете?

- Заболяването е разпространено на територията на почти цялата страна, но все още има хора, които се съмняват, че в България има африканска чума по свинете. Провеждането на още по-широка информационна кампания, която да достигне до всеки човек, за да го запознае с тази изключително заразна болест, е от първостепенно значение. В следващите години усилията ни ще бъдат насочени към предотвратяване на разпространението и ликвидирани на заболяването. В този период всеки гражданин трябва да спазва определени норми и да изпълнява мерки, за да се справим успешно с африканската чума по свинете.

Усложнената епизоотична обстановка налага предприемането на координирани действия, които са от компетентността на организации и държавни институции, свиневъдния сектор и ловните сдружения. Необходимо е бързо и своевременно прилагане на мерки в синхрон на взаимодействие при всяка нова проява на болестта. Разработва се план с конкретни действия в случай на извънредна ситуация на африканската чума по свинете, мерките за контрол, както и тези за предотвратяване на разпространението на болестта.

Най-важният въпрос продължава да бъде намаляване и поддържане в ниски нива на плътността на популацията на дивата свиня. Планът предвижда изработване от Лесотехническият университет, заедно с чуждестранни научни работници, на методика за таксирание на запаса на дивата свиня, чрез която да се определят начините, методите и средствата, с които сравнително точно ще се установи броят ѝ; провеждане на активен мониторинг за установяване на запаса на дивата свиня; обследване на миграцията ѝ в различните региони на страната; реви-

зия и поддържане на оградното съоръжение на сухопътната граница с Румъния; известяване при откриване на трупове или части от тях при провеждане на лов, претърсвания в инфектираните зони или при провеждане на групи дейности в територии, обитавани от диви свине; провеждане на индивидуален лов и лов със селективни капани; използване на груповия лов на дивата свиня за намаляване на популацията ѝ.

Ловците и в бъдеще ще трябва да продължат да намаляват запаса на дивата свиня. Да осъществяват претърсвания за трупове на умрели диви свине в стопанисваните от тях ловностапански райони, както и да спазват минималните изисквания за биосигурност при провеждането на ловните излети.

- Очакват ли се нови мерки в борбата с браконьерските набези?

- Неправомерният дърводобив и браконьерството са сред основните проблеми, свързани с опазването на българските гори. В последните години статистическите данни за осъществения контрол от Изпълнителната агенция по горите и нейните структури показват увеличаване на извършените проверки, като вследствие на този засилен контрол се наблюдава тенденция за намаляване на нарушенията в горските територии.

Постигнатите резултати са в пряка връзка с подобреното взаимодействие между институциите, ангажирани с предотвратяване и разкриване на незаконните действия в горските територии и сключените договори за сътрудничество с Министерството на вътрешните работи, Националната агенция за приходите, Агенцията „Митници“, Изпълнителната агенция „Автомобилна администрация“ и Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“.

Предстои влизането в сила на нормативни промени, свързани с подобряване и повишаване на ефективността на осъществявания контрол от служителите на ИАГ и нейните структури по цялата верига - от временния склад в гората, през транспортирането на добитата дървесина, постъпването ѝ при преработвателите и търговците на дървесина и последващите процеси по транспортирането ѝ до крайния потребител. Промените включват премахване на хартиения дневник за отразяване на постъпилата, преработената и експедираната дървесина; въвеждане на възможност за наблюдаване в реално време на движението на товарни превозни средства, транспортиращи обла дървесина и дърва за огрев; въвеждане на забрана за издаване на превозни билети, в които не е посочен точен адрес за доставка или претоварване.

С осигурения публичен достъп до данните за издадените превозни билети и позволителни за сеч, както и с възобновената дейност на ключови постоянни контролни горски пунктове и генощните дежурства на служителите на ИАГ в Централата на телефон 112 ще бъде създадена необходимата организация за извършване на проверки във възможно най-оперативен порядък и противодействие на браконьерството.

- През изминалата година горските пожари изправиха света пред сериозни предизвикателства. Как се справихме у нас и какви действия ще бъдат предприети тази година?

- Щетите от горските пожари в световен мащаб действително достигнаха нива, над които настъпва сериозно увреждане на екосистемите, нарушава се тяхната устойчивост. Анализът на пожарната ситуация в горите на България за последните 30 години също показва рязко нарастване на броя на пожарите и размера на опожарените площи. В този период има години, в които по степен на пожарен риск страната ни е на едно ниво с традиционно високорисковите страни от Средиземноморието.

Именно затова защитата и опазването на горските територии от горски пожари винаги ще бъде приоритет в дейността на Изпълнителната агенция по горите.

През изминалата година имаме регистрирани около 700 пожара в горските територии, които засегнаха над 5600 хектара. Само преките щети за горските територии през 2019 г. са оценени на над 2 млн. лева. Най-сериозни бяха пожарите, възникнали през лятото в землищата на селата Еленово, Новозагорско, Брягово, Хасковско, където огънят премина през 426 ха горска територия и двойно повече земеделски земи, и в с. Горно Черквище, Казанлъшко, с 292.6 ха опожарени площи, от които върхово 176.9 хектара.

В края на пожароопасния сезон през октомври и дори през декември също бяха регистрирани някои от най-големите пожари. През годината най-много бяха опожарените горски площи в териториалния обхват на Регионалните дирекции по горите - Ловеч, Кърджали, Берковица, Сливен и Стара Загора.

В резултат на незабавната реакция и благодарение на много добрата организация на горските служители само 420 ха са опожарени от върхови пожари, а в над 70 % от случаите горските служители не допуснаха навлизане на огъня в горските територии. Този процент, разбира се, е следствие и от навременното и стриктно изпълнение на Плановете за взаимодействие между Изпълнителната агенция по горите и Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“. Служителите на двете институции извършваха съвместни проверки на действията и осъществиха контрол за своевременното изпълнение на мерките и противопожарните мероприятия в държавните предприятия, общинските и други структури, както и за спазване на изискванията за защита на горските територии от пожари. Колегите реагират незабавно и при получаване на сигнали за възникнали пожари в горски територии на телефон 112, което също е част от създадената добра организация.

За бързата реакция и потушаването на пожарите разчитаме и на автоматизираната система за рано оповестяване на пожари в реално време, която позволява засичането им в най-ранен стадий.

От изключително значение е и разработването на медийни стратегии за създаване на обществена нагла-

са да не се допускат пожари в горите, провеждането на инициативи с пограстващите - важна част за възпитанието на децата в грижа и опазване на горските екосистеми.

- В контекста на климатичните промени какви мерки се предприемат, за да бъдат горите ни по-устойчиви?

- Наблюдаваната през последните години промяна на климата в България, покачането на температури, затоплянето на зимните периоди и засушаването през лятото няма как да не се отразят на устойчивостта на съществуващите горски екосистеми. В същото време броят и интензитетът на екстремни климатични прояви като горещи или студени вълни, силни бури, натрупване на мокър сняг и лед се очаква да се увеличи. Това вероятно ще повиши риска от болести и нападения на вредители в горите, ще нарасне опасността от природни бедствия и горски пожари. Наблюдаваните промени са постепенни и за момента не представляват риск за значително влошаване на състоянието на горите.

Горските екосистеми са изключително важни за осигуряване на множество екосистемни услуги, които са ключови за качеството на живота на хората, като осигуряване на чисти питейни води, защита на почвите от ерозия, регулиране на климата, добив на дървесни и недървесни продукти, защита на биоразнообразието, осигуряване на среда за туризъм и рекреация. Неоспорим е и фактът, че от всички сектори „Горско стопанство“ има най-висок дял в поглъщането на въглеродни емисии.

За намаляване на неблагоприятния ефект на климатичните промени върху горските екосистеми и действията за адаптиране на горите към тях още през 2011 г. е приета Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях. В периода 2015-2017 г. е направена оценка на състоянието на горските екосистеми, попадащи извън екологичната мрежа „Натура 2000“, която дава информация за влиянието на климатичните промени върху различните видове горски екосистеми.

На този етап по-активни мерки предстои да се предприемат по отношение на иглолистните горски култури, създадени извън естествения ареал на съответните видове. За целта за стопанисване на културите вече са приети указания, които ще следваме при предприемането на конкретни действия в тази посока. С решение на Министерския съвет беше одобрена и Националната стратегия и Планът за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България. С приемането на Стратегията България ще изпълни международните си задължения като страна по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, Протокола от Киото и Парижкото споразумение. Целта на Стратегията е да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 година.